

R. 11 Krytyczne spojrzenie na Nurt

Krytyczny

Wprowadzenie

Nurt Krytyczny w Zarządzaniu (po angielsku Critical Management Studies – CMS, w niniejszym tekście będę używał polskiego skrótu „NK”) powstał na początku lat 90. Choć krytycznych refleksji nad zarządzaniem można doszukać się znacznie wcześniej [np. Clegg i Dunkerley (1977)], zorientowany był emancypacyjnie i polegał na analizowaniu i dekonstruowaniu organizacyjnych mechanizmów sprawowania władzy (Alvesson i Willmott, 1992) poprzez ukazywanie „nie-naturalności” i „nie-oczywistości” podstawowych aspektów rzeczywistości organizacyjnej (Alvesson i Willmott, 1996). Wyrażał także sprzeciw wobec ścisłego związku pomiędzy wiedzą a produktywnością.

Wśród wyróżniających się osiągnięć tego nurtu wymienić można krytykę opresyjności metod zarządzania zasobami ludzkimi (Townley, 1993), krytykę kultury organizacyjnej jako narzędzia dominacji (Willmott, 1993), a także krytykę mechanizmów sprawowania władzy (Knights i Willmott, 1989). W krajach Europy północnej Nurt Krytyczny w coraz większym stopniu staje się odrębną dyscypliną

i przedmiotem nauki w szkołach wyższych (Hassard i Rowlinson, 2011). Powstanie niniejszej książki dobitnie świadczy o zainteresowaniu NK również w innych częściach kontynentu. Jednakże instytucjonalizacji krytycznej refleksji – i „refleksyjności” – wydaje się towarzyszyć uwypuklenie wewnętrznych polemik w obrębie NK, a także intensyfikacja krytycznych dyskusji dotyczących jego podstawowych założeń.

Przyjmując założenie, iż czytelnik już zapoznał się z większością szkół funkcjonujących w obrębie podejścia krytycznego i problemami przez nie poruszonymi, w poniższym rozdziale autor przyjrzy się bliżej różnym argumentom problematyzującym nurt krytyczny, a także odwoła się do studium przypadku uwypuklającego pewne wątki tej dyskusji. Rozdziału tego nie należy odczytywać jako bezpośredniej polemiki z nurtem krytycznym (choć autor stara się podkreślić problematyczny status argumentacji krytycznej nieco bardziej dobitnie niż ma to miejsce w większości źródeł), a raczej jako teoretyczny raport zdający sprawę z krytycznych dyskusji w jego obrębie.

Poniższy rozdział, poza dostarczeniem użytecznych informacji, ma spełniać również funkcję praktyczną polegającą na zachęceniu czytelnika do aktywnego zastosowania podejścia krytycznego w stosunku do przyswajanych treści (tam gdzie to możliwe), a następnie własnej refleksji nad zaletami i ograniczeniami takiego postępowania. Dotyczy to zarówno tego rozdziału, jak i innych zawartych w tym zbiorze. Pomóc w tym mogą pytania do dyskusji zawarte na końcu rozdziału.